

Sygn. akt I 1 C 273/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Gdyni

Wydział I Cywilny – Sekcja d.s. rozpoznawanych w postępowaniu uproszczonym

w składzie:

Przewodniczący: SSR Marzanna Stefaniuk-Muczyńska

Protokolant: sekr. Tomasz Łukowicz

po rozpoznaniu w dniu 30 czerwca 2017 r. w Gdyni

na rozprawie

sprawy z powództwa: **(...) S.A. w B.**

przeciwko: **J. W.**

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej J. W. na rzecz powoda (...) S.A. w B. kwotę 1.931 zł 78 gr (jeden tysiąc dziewięćset trzydzieści jeden złotych 78/100) wraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 lutego 2017 r. do dnia zapłaty;

II. umarza postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 100 zł (sto złotych);

III. oddala powództwo w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 1.317 zł (jeden tysiąc trzysta siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

UZASADNIENIE

Przedmiotowym pozwem powód (...) S.A. w B. wystąpił z żądaniem zasądzenia od pozwanej J. W. kwoty 2.031,78 zł wraz z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 24 września 2016 r. do dnia zapłaty i obciążenia pozwanej kosztami procesu.

W uzasadnieniu pozwu podano, że pozwana zobowiązała się poprzez podpisanie weksla dnia 27 kwietnia 2016 r. do zapłaty w dniu 23 września 2016 r. kwoty wskazanej w wekslu w wysokości dochodzonej pozwem. Z tego względu strona powodowa wezwała w dniu 24 sierpnia 2016 r. pozwaną do wykupu weksla, jednak do dnia wniesienia pozwu pozwana nie dokonała żadnej wpłaty. Strona powodowa wskazała, że pozwana podpisując kalendarz spłat raty znał dobrze wysokość zobowiązania i termin spłaty. Ponadto strona powodowa wskazała, że podjęła bezskuteczną próbę pozasądowego rozwiązania sporu poprzez pisemne wezwanie pozwanej do dobrowolnego spełnienia świadczenia.

Pismem z dnia 5 stycznia 2017 r. (k. 22) powód wskazał, iż precyzuje żądanie pozwu w ten sposób, że wnosi o wydanie nakazu zapłaty, na mocy którego pozwana zostanie zobowiązana do zapłaty wskazanej w pozwie należności głównej wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

W sprzeciwie od wydanego w sprawie w postępowaniu upominawczym nakazu zapłaty, w którym zasądzono na rzecz powoda od pozwanej kwotę 2.031,78 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 24 września 2016 r. do dnia zapłaty oraz zwrot kosztów procesu, pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, zarzucając powodowi złe wyliczenie kwoty zadłużenia, z którym jak wskazała - nie zgadza się, bo powód nie udowodnił, że dochodzona kwota jest zasadna co do jej istnienia, jak i wysokości. Zarzuciła, że w tym zakresie powód w żaden sposób nie powołał się na stosunek podstawowy, którego zabezpieczeniem był weksel in blanco. Podniosła też, że wierzytelność nie jest wymagalna, gdyż nie otrzymała wezwania do wykupu weksla, jak również wypowiedzenia umowy pożyczki. Zarzuciła nadto, że weksel został wypełniony niezgodnie z deklaracją wekslową.

W odpowiedzi na stanowisko pozwanej strona powodowa w piśmie z dnia 31 marca 2017 r. wniosła o zasądzenie od pozwanej kwoty 1.931,78 zł - ponownie jak pierwotnie w pozwie wskazując - że wraz z umownymi odsetkami za opóźnienie równymi dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 24 września 2016 r. do dnia zapłaty oraz o zasądzenie od pozwanej zwrotu kosztów procesu. Przyznała także, że w toku sprawy pozwana zapłaciła na jej rzecz kwotę 100 zł i w tym zakresie oświadczyła, że cofa pozew ze zrzeczeniem się roszczenia, wnosząc o umorzenie postępowania.

W uzasadnieniu swego stanowiska, powołując się na orzecznictwo sądowe oraz poglądy doktryny, powód podał, iż w związku z tym, że zobowiązanie wekslowe jest bowiem zobowiązaniem abstrakcyjnym, także w wypadku weksla gwarancyjnego, nie miał on obowiązku wykazywania w pozwie, że weksel został wypełniony zgodnie z umową i porozumieniem wekslowym. Wskazał, że dochodzący roszczeń z weksla winien jedynie legitymować się dokumentem wekslowym. Dopiero na zarzut niewłaściwego wypełnienia weksla lub jego nieważności, winien on wykazać zasadność żądania i jego wysokość w odniesieniu do stosunku zobowiązaniowego, który weksel zabezpieczał, jednak ciężar dowodu zawarcia umowy regulującej sposób wypełnienia weksla oraz wypełnienia weksla niezgodnie z umową ciąży na wekslowo zobowiązanym. Wyjaśnił nadto, że dołączone do pozwu weksel in blanco z klauzulą "nie na zlecenie" został wystawiony i podpisany przez pozwaną jako weksel gwarancyjny zabezpieczający umowę (...), którą pozwana podpisała 27 kwietnia 2016 r. z powodem jako pożyczkodawcą. Powód wskazał również, iż przedstawione przez niego dowody: w postaci kierowanych przez niego do pozwanej pism oraz wydruku stron z monitoringu poczty polskiej wskazują, iż przesyłki te zostały osobiście odebrane przez pozwaną, a dowód z książki nadawczej powoda pozwala na przyjęcie domniemania faktycznego doręczenia tych przesyłek adresatowi, przy czym, jak zaznaczył, domniemanie doręczenia przesyłki rejestrowanej, wynikające z dowodu jej nadania, może być obalone przez adresata wykazaniem braku możliwości zapoznania się z zawartym w niej oświadczeniem woli (tak też SN w wyroku z dnia 17.03.2010 r., II CSK 454/09, OSNC 2010, nr 10, poz. 142). Reasumując, powód wskazał, iż wobec zaprzestania dokonywania spłat rat w terminie zaistniały przesłanki do skutecznego wypowiedzenia umowy, również weksel został wypełniony w sposób prawidłowy zgodnie z deklaracją wekslową, która uprawniała do jego wypełnienia. W ocenie powoda weksel został prawidłowo przedstawiony do zapłaty pismem z dnia 24 sierpnia 2016 r., albowiem pismo to zawierało wskazanie na podstawę wypełnienia weksla oraz rozliczenie sumy wekslowej. Podkreślił też, że weksel ten nie został wykupiony w terminie.

Z uwagi na treść art. 505¹ kpc niniejsza sprawa rozpoznawana była w postępowaniu uproszczonym.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 kwietnia 2016 r. pozwana złożyła do dyspozycji strony powodowej nieuzupełniony weksel własny in blanco z klauzulą „nie na zlecenie” podpisany przez pozwaną. W złożonej jednocześnie deklaracji wekslowej pozwana złożyła oświadczenie m.in., że weksel został wystawiony na zabezpieczenie zwrotu pożyczki udzielonej przez stronę powodową w dniu 27 kwietnia 2016 r. nr (...) w kwocie 1.000 zł oraz wykonania innych zobowiązań wynikających z tej umowy oraz że strona powodowa ma prawo wypełnić ten weksel, w ten sposób, że powód został upoważniony do wpisania domicyliatu i wypełnienia weksla na sumę odpowiadającą zadłużeniu pozwanej u pożyczkodawcy. W szczególności powód został uprawniony do uzupełnienia weksla oraz dochodzenia na jego podstawie zobowiązania przed sądem

m.in. gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pozwanej do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Na podstawie zawartej przez strony procesu w dniu 27 kwietnia 2016 r. umowy pożyczki, której spłatę zabezpieczał wskazany wyżej weksel gwarancyjny pozwana otrzymała od powoda kwotę 1.000 zł, którą zobowiązała się zwrócić wraz z przewidzianymi w umowie opłatami i odsetkami w 30 miesięcznych ratach po 70 zł każda z nich, począwszy od dnia 7 czerwca 2016 r.

W pkt 4.1 umowy strony postanowiły, że jeżeli pożyczkobiorca nie zapłaci w terminach określonych w umowie poszczególnych rat lub ich części lub innych kwot związanych umową niespłaconą kwota staje się zadłużeniem przeterminowanym, od którego pożyczkodawca nalicza odsetki za opóźnienie w wysokości rocznej równej stopie odsetek maksymalnych za opóźnienie. W punkcie 8 umowę ustalono, iż pożyczkodawca może wypowiedzieć umowę w przypadku opóźnienia w płatności kwoty równej jednej racie przekraczającego 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy z zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania oraz że pożyczkodawca zobowiązany jest do zachowania trzydziestodniowego okresu wypowiedzenia warunków. Określono także, iż pożyczkodawca ma prawo wypełnić weksel in blanco na zasadach określonych w deklaracji wekslowej w przypadku, gdy opóźnienie w płatności kwoty równej jednej racie przekroczy 30 dni, po uprzednim wezwaniu pożyczkobiorcy do zapłaty zaległości w terminie 7 dni od daty otrzymania wezwania.

Pozwana, po zapłacie w dniu 8 czerwca 2016 r. pierwszej raty w wysokości 70 zł zaprzestała spłaty rat pożyczki.

Pismem z dnia 8 sierpnia 2016 r. powód wezwał pozwaną do spłaty zaległości wyznaczając 7-dniowy termin do zapłaty zaległości w wysokości 140 zł pod rygorem wypowiedzenia pożyczki. Pismo zostało wysłane na adres pozwanej podany w umowie za pośrednictwem publicznego operatora pocztowego Poczta Polska SA listem poleconym i doręczone przez UP (...) w dniu 16 sierpnia 2016 r.

Kolejnym pismem z dnia 24 sierpnia 2016 r. zatytułowanym „wypowiedzenie umowy pożyczki” strona powodowa poinformowała pozwaną, że ze względu na poważne naruszenie przez pozwanego postanowień umowy nr (...) polegające na nie płaceniu zobowiązań pozwanego zgodnie z ustalonym kalendarzem spłat do ww. umowy pożyczki, wypowiada pozwaną umowę pożyczki z zachowaniem terminu 30 dni, co czyni zobowiązania pozwanego dotyczące ww. umowy wymagalnymi. Jednocześnie strona powodowa oświadczyła, iż zawiadania pozwaną, że zgodnie z postanowieniami ww. umowy oraz deklaracji wekslowej wystawiony przez pozwaną weksel in blanco został wypełniony i w przypadku nie otrzymania zapłaty w ciągu najbliższych 30 dni, strona powodowa skieruje sprawę na drogę sądową do rozpoznania przez sąd powszechny.

Jednocześnie strona powodowa poinformowała pozwaną, że na dzień 24 sierpnia 2016 r. jej dług wynosi 2.031,78 zł, na którą to kwotę składają się: kwota niespłaconej pożyczki – 2.030 zł oraz umowne odsetki dzienne obliczone na podstawie pkt. 4.1 postanowień umowy – 1,78 zł. Pismo zostało wysłane na adres pozwanego podany w umowie za pośrednictwem publicznego operatora pocztowego Poczta Polska SA listem poleconym na adres pozwanej i doręczone przez UP (...) w dniu 29 sierpnia 2016 r.

Strona powodowa wypełniła weksel na kwotę 2.031,78 zł na swoją rzecz z datą jego płatności określoną na dzień 23 września 2016 r. i miejscem płatności w B..

Pozew w sprawie niniejszej został wniesiony w dniu 7 października 2016 r.

W dniu 16 lutego 2017 r. pozwana dokonała wpłaty na poczet spłaty zadłużenia kwoty 100 zł.

dowód: weksel - k. 6; deklaracja wekslowa - k. 76; umowa pożyczki - k. 72-74; harmonogram spłat - k. 75; karta klienta - k. 64; pismo z dnia 24.08.2016 r. zatytułowane: wypowiedzenie umowy pożyczki - k. 7; pismo z dnia 08.08.2016 r. zatytułowane: wezwanie do zapłaty - k. 46; wydruk książki nadawczej - k. 66-71; wydruk monitoringu przesyłek Poczty Polskiej - k. 53 i 54; wyliczenie odsetek - k. 65

Sąd zważył, co następuje:

W świetle powyższego stanu faktycznego sprawy, ustalonego w oparciu o treść wymienionych wyżej dokumentów prywatnych, Sąd uznał, iż powództwo w zakresie żądania zasądzenia kwoty niezwróconej powodowi pożyczki wraz z przewidzianymi w niej opłatami i skapitalizowanymi odsetkami w łącznej wysokości 1.931,78 zł zasługiwało na uwzględnienie. W tym zakresie znajdowało ono bowiem oparcie w przedstawionym przez powoda, jako podstawie faktyczna żądania pozwu wekslu i umowie stron, samo zaś wyliczenie tej wysokości nie budziło wątpliwości Sądu.

W niniejszej sprawie strona powodowa dochodziła roszczenia na podstawie weksla, stąd też decydujące znaczenie miała ocena zasadności jej roszczenia w świetle prawa wekslowego.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 28.04.1936 r. Prawo wekslowe (Dz.U. z 1936 r., nr 37, poz.282 z późn. zm.) weksel własny zawiera: nazwę "weksel" w samym tekście dokumentu, w języku, w jakim go wystawiono; przyrzeczenie bezwarunkowe zapłacenia oznaczonej sumy pieniężnej; oznaczenie terminu płatności; oznaczenie miejsca płatności; nazwisko osoby, na której rzecz lub na której zlecenie zapłata ma być dokonana; oznaczenie daty i miejsca wystawienia wekslu; podpis wystawcy wekslu.

W literaturze prawniczej powszechnie przyjmuje się, że weksel jest dokumentem sporządzonym w wymaganej przez prawo wekslowe formie, zawierającym zobowiązanie osób na nich podpisanych do zapłaty określonej sumy pieniężnej oznaczonej osobie w ustalonym terminie i miejscu. Jako papier wartościowy weksel ucieleśnia w sobie pewne prawo majątkowe i dokumentuje zobowiązanie osób, które go podpisały. Złożenie podpisu jest samodzielną podstawą i przyczyną powstania zobowiązania wekslowego; każda z osób, która sygnuje weksel staje się przez to dłużnikiem wekslowym. Tę ostatnią cechę charakterystyczną zobowiązania wekslowego doktryna prawnicza powszechnie określa jako abstrakcyjność. Innymi słowy poprzez podpisanie i wydanie weksla dłużnik wekslowy zaciąga wobec posiadacza weksla zobowiązanie, które jest oderwane od podstawy gospodarczej, w związku z którą weksel został wystawiony. Podstawa ta nie wpływa na ważność zobowiązania wekslowego, nawet jeżeli z jakichkolwiek przyczyn jest wadliwa. Posiadacz weksla, występując z roszczeniem zapłaty, nie jest zobowiązany do wykazywania istnienia podstawy gospodarczej; wystarczy, że załączy do pozwu prawidłowo wypełniony i niebudzący wątpliwości co do autentyczności dokument weksla wraz z wezwaniem do jego wykupu. W literaturze prawniczej panuje zgoda, że weksel może spełniać m.in. funkcję gwarancyjną, która polega na tym, że jeżeli wręczeniu weksla nie towarzyszy wola odnowienia dotychczasowego zobowiązania, weksel pełni funkcję zabezpieczającą określony stosunek cywilnoprawny. Wierzycielowi zatem obok roszczenia pierwotnego przysługuje nowe roszczenie – wekslowe. Wierzyciel jest uprawniony do dochodzenia swych roszczeń na podstawie stosunku cywilnoprawnego lub na podstawie weksla.

W niniejszej sprawie strona powodowa przedłożyła weksel, który zdaniem Sądu zawiera wszystkie ustawowe elementy weksla. Stąd roszczenie powoda w wyżej wskazanym zakresie zostało uwzględnione. Powód wykazał bowiem zarówno istnienie, jak i treści stosunku podstawowego, którego wykonanie przez pozwaną przedmiotowy weksel zabezpieczał, pozwana nie wykazała zaś, by sposób wypełnienia przez powoda weksla był niezgodny z podpisaną przez nią deklaracją wekslową.

Odmienne została jednakże przez Sąd oceniona zasadność obciążenia pozwanej żądaniem zapłaty od tej należności odsetek umownych za opóźnienie od dnia 24 września 2016 r., tj. od dnia następnego po dniu płatności określonego w wekslu. Rozstrzygając negatywnie o zakresie tej części żądania Sąd miał na względzie, iż w treści sprzeciwu pozwana zgłosiła zarzut nie otrzymania przez nią wezwania do wykupu weksla i wypowiedzenia umowy pożyczki, a przez to przedwczesności roszczenia powoda. Powód wprawdzie powoływał się w tym zakresie na treść załączonego do pozwu pisma z dnia 24 sierpnia 2016 r., w którym zawarł oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki, jednak w ocenie Sądu pismo to, jakkolwiek w sposób dostateczny dowodziło faktu złożenia przez powoda oświadczenia woli o wypowiedzeniu umowy pożyczki, to jednak nie było wystarczającym dowodem wykazania przedstawienia weksla do wykupu. Wbrew twierdzeniom pełnomocnika powoda samo wskazanie w tym piśmie, iż dług na dzień redakcji tego pisma wynosi 2.031,78 zł i obejmuje kwotę niespłaconej pożyczki w wysokości 2.030 zł oraz odsetki umowne w

wysokości 1,78 zł nie jest tożsame ze wskazaniem, że na taką właśnie sumę wystawiony przez pozwaną weksel został wystawiony. W piśmie tym nie zostało też wskazane jaki termin płatności weksla został przez powoda wpisany w jego treści, ani gdzie pozwana może dokonać oględzin tego weksla. Brak było w sprawie dowodów na to, że kopia weksla została do tego pisma załączona, zaś bez niej, wyłącznie w oparciu o treść przywołanego pisma powoda z dnia 24 sierpnia 2016 r. pozwana nie miała też możliwości ustalenia, jakie miejsce płatności określił powód przy jego wypełnianiu. Z uwagi na powyższe, mając na względzie, że jakkolwiek samo nieprzedstawienie weksla wystawcy nie zwalnia go z obowiązku zapłaty sumy wekslowej (por. uzasadnienie wyroku SA w Katowicach z dnia 25 lutego 2015 r. wydany w sprawie o sygn. akt V ACa 622/14 i przywołane tam orzeczenie tego Sądu z dnia 20 września 2002 r. I ACa 165/02), Sąd uwzględnił fakt, iż okoliczność ta rodzi jednak skutek w postaci utraty możliwości dochodzenia odsetek za okres do daty okazania weksla. W konsekwencji wierzyciel wystawcy, będący posiadaczem weksla, może ich dochodzić nie od dnia przedstawienia weksla do zapłaty, którego nie było, ale od dnia, w którym wystawca weksla mógł dokonać oględzin tego dokumentu i stwierdzić czy istnieje jego zobowiązanie wekslowe (wyrok Sądu Najwyższego z 23 listopada 2004r., I CK 224/04). Przedstawienie weksla w rozumieniu art. 38 ustawy z 1936 r. Prawo wekslowe może nastąpić w postępowaniu sądowym, gdyż złożenie w nim weksla umożliwia dłużnikowi uzyskanie takich samych informacji jak okazanie mu weksla przez jego posiadacza. Za datę przedstawienia weksla nie może być jednak uznana data wniesienia pozwu. lecz chwila kiedy dłużnik miał faktycznie możliwość zapoznania się ze złożonym wekslem (por. wyrok Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2010r., V CSK 461/09). W konsekwencji, zdaniem Sądu, skutek w postaci wymagalności roszczenia z weksla wobec pozwanej nastąpił dopiero w dniu 7 lutego 2017 r., to jest w dniu doręczenia jej nakazu zapłaty wraz z odpisem pozwu i weksla. Stąd odsetki od sumy wekslowej zostały zasądzone w pkt. I wyroku od dnia następnego po tym dniu, tj. od dnia 8 lutego 2017 r. Żądanie zasądzenia ich za okres wcześniejszy, w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy nie było uzasadnione.

Podobnie niezasadne było powództwo w zakresie wysokości żądanych odsetek za opóźnienie w zakresie przenoszącym wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie. Zgodnie bowiem z regulacją art. 48 pkt. 2 Prawa wekslowego (mającego również zastosowanie do weksli własnych – art. 103 Prawa wekslowego) posiadacz weksla może żądać od zobowiązanego zwrotnie przy wekslach, wystawionych i płatnych w Polsce odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia płatności. Przywołany przepis nie pozostawia wątpliwości, że posiadacz weksla wywodzący swoje roszczenia z tego papieru wartościowego może domagać się jedynie zapłaty odsetek ustawowych, chociażby z treści stosunku podstawowego łączącego go z wystawcą weksla wynikało, że przysługują mu odsetki umowne. Zatem żądanie strony powodowej zapłaty przez pozwanego odsetek za opóźnienie w wysokości równej dwukrotności wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie należało uznać za bezzasadne w zakresie przenoszącym wysokość odsetek ustawowych za opóźnienie. Na marginesie jedynie wskazać należy, że na taką wysokość żądanych odsetek powód wskazywał w toku sprawy w piśmie z dnia 5 stycznia 2017 r., jednakże w późniejszym etapie postępowania, nietrafnie w późniejszym etapie postępowania zmieniając w tym zakresie stanowisko (vide pismo z dnia 31 marca 2017 r.) i ponownie żądając zasądzenia odsetek w wysokości umownej.

Mając na uwadze powyższe w pkt. I wyroku Sąd zasądził na rzecz powoda kwotę 1.931,78 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 8 lutego 2017 r. do dnia zapłaty, uznając, że należność wekslowa w tym zakresie istnieje i nie została spełniona. Orzeczenie wydano w oparciu o brzmienie art. 101 w zw. z art. 103 i 48 pkt. 2 Prawa wekslowego.

W pkt. II wyroku, z uwagi na fakt, iż powód w toku procesu cofnął pozew w części dotyczącej kwoty 100 zł i w tym zakresie zrzekł się roszczenia, na podstawie art. 203 §2 kpc w zw. z art. 355 §1 kpc Sąd umorzył postępowanie co do kwoty 100 zł.

W pozostałym zakresie, powództwo jako pozbawione podstaw, zostało przez Sąd oddalone, o czym orzeczono w pkt. III wyroku.

Z uwagi na nieznaczne jedynie przegranie sprawy przez powoda (tj. w zakresie odsetek, gdyż kwota 100 zł została zapłacona przez pozwaną już po wniesieniu pozwu), na podstawie art. 100 kpc Sąd wyłożył na pozwaną obowiązek zwrotu powodowi całości poniesionych przez niego kosztów procesu, na które składał się zwrot uiszczonej

przez powoda opłaty od pozwu w wysokości 100 zł i wydatków poniesionych w związku ze złożeniem do akt sprawy dokumentu pełnomocnictwa procesowego (17 zł) oraz zwrot kosztów zastępstwa procesowego powoda przez pełnomocnika będącego adwokatem. Wysokość tych kosztów w kwocie 1.200 zł została ustalona w wysokości stawki minimalnej przewidzianej w §2 pkt. 3 rozp. Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015 poz. 1800), w brzmieniu obowiązującym w dacie wniesienia pozwu, tj. 12 października 2016 r.